

Rapport Broedvogels in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden in 2026

Gert van der Meer & Erik Simons

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Gebiedsbeschrijving.....	3
1.2	Geschiedenis van de natuurontwikkeling	4
3.	Resultaten	8
3.1	Vergelijking met eerdere jaren.....	9
3.1.1	Weidevogels	9
3.1.2	Watervogels.....	10
3.1.3	Rietvogels	10
3.1.4	Struweelvogels	11
3.1.5	Bos- en bosrandvogels.....	11
3.1.6	Pioniervogels	12
3.1.7	Roofvogels/uilen.....	12
3.1.8	Vogels van erf en bebouwing	12
3.2	Samenvattend	13
3.3	Bespreking van een aantal soorten	13
3.4	Waarnemingen van niet-broedvogels	15
4	Literatuur	16
4.1	Boeken, artikelen en rapporten	16
4.2	Websites	16

Bijlage: verspreidingskaarten soorten

Broedvogels in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden in 2026

1. Inleiding

In 2026 is, voor het zevende achtereenvolgende jaar, een broedvogelmonitoring volgens het BMP-protocol uitgevoerd in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden. Dit rapport beschrijft de resultaten van deze monitoring.

1.1 Gebiedsbeschrijving

De Binnenveldse Hooilanden is een natuurgebied in het Binnenveld, tussen Wageningen, Ede, Veenendaal en Rhenen. Zie afbeelding 1. Het zuidelijk deel hiervan is in 2018/2019 ingericht als natuurgebied. Het is een van de laagste delen van de Binnenveldse Hooilanden, begrensd door het Valleikanaal (de Grift), de Werftweg in het noorden, de Veensteeg in het oosten en doorlopend tot vlak voor Wageningen (zie afbeelding 1). Eigenaren van dit zuidelijke deel zijn Staatsbosbeheer (74 ha), de Stichting Mooi Binnenveld (49,5 ha) en de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden (53 ha). Er wordt gewerkt met een gezamenlijk beheerplan. Het gebied is aan het reguliere agrarische gebruik onttrokken, en in de jaren 2018 tot begin 2020 heringericht ten behoeve van de beoogde natuur.

In het noorden grenst het nieuwe gebied aan de Bennekomse Hooilanden en de Bennekommer Meent, reeds langer natuurgebieden. De Meent grenst weer aan de Groene Grens, en aan de Utrechtse kant aan de Hellen, zodat een samenhangende strook natuur is ontstaan tussen Wageningen en de A12. De Hellen en de Bennekommer Meent vormen samen Natura 2000 gebied Het Binnenveld. Aan de Utrechtse kant van de Grift is onlangs ook een stuk landbouwgrond omgevormd tot natuur, de Achterbergse Hooilanden, zodat het totale natuurgebied in het Binnenveld thans inclusief de Bennekomse Hooilanden, de Bennekommer Meent, de Hellen en de Groene Grens de 300 hectare nadert.

Langs het oost-west lopende fietspad in het zuiden van het gebied bevindt zich een meteostation van de Universiteit Wageningen. Het huisje “De Snip”, aan de Veensteeg, is eigendom van een jagersvereniging. De beoogde/verwachte natuurtypen zijn in het noorden blauwgraslanden, in het midden trilveen en in het zuiden behalve natte weilanden vooral dotterbloemhooilanden. Gedurende de eerste jaren domineerden nog onbegroeide stukken, zandige terreintjes en moerassige plassen. Het aandeel onbegroeid terrein is geleidelijk afgenomen. Langs Grift en Kromme Eem zijn rietstroken aanwezig, wisselend in breedte en ouderdom. Ook elders in het gebied zijn rietstroken aanwezig, langs gedempte watergangen, loodrecht op de Veensteeg.

Tussen Grift en Kromme Eem bevinden zich grazige percelen en ruigtes, erdoorheen loopt een kade. In het bosje met verschillende soorten loofbomen (en een enkele naaldboom) en struiken zijn twee eendenputten aanwezig, destijds aangelegd door jagersvereniging “de Snip”. Het verdere gebied is vrijwel boom- en struikloos, maar langs de Veensteeg en bij de Snip staan wat bomen, en in 2020 zijn langs de Veensteeg jonge meidoornstruiken geplant.

Er is dus sprake van een aantal te onderscheiden leef- en broedgebieden voor vogels: natte schraallanden, drogere zandige stukken, water, riet, oevers, struweel, bos en bomen.

1.2 Geschiedenis van de natuurontwikkeling

Tot aan de eerste helft van de 20^e eeuw stond de hele Gelderse Vallei, waar het Binnenveld deel van uitmaakt, bekend om de enorme soortenrijkdom. In de tweede helft van de 20^e eeuw is er door de intensivering van de landbouw (ruilverkaveling, peilverlaging, gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen) veel verloren gegaan. Sindsdien was de Veenkampen, zoals het gebied heette, een intensief landbouwgebied, met nog hier en daar kwelsloten met bijzondere flora en weidevogels in de graslanden. Na de verwerving van de door de provincie te koop aangeboden 175 hectare gronden in 2015-2016 wilden de drie eigenaren de langs het centrale gedeelte van het Binnenveld ooit aanwezige bijzondere natuur weer voor een deel terugbrengen, en tevens de reeds bestaande natuurreservaten met elkaar verbinden. Uiteindelijk werd in 2019 de aangekochte grond heringericht. De voedselrijke top laag van het nieuwe gebied werd grotendeels afgeplagd. Dit is gedaan om de nutriëntrijke (nitraat, fosfaat) bovengrond te verwijderen, maar ook om het gebied te vernatten en de invloed van basenrijke kwel te verhogen. Beide effecten zijn gunstig voor de gewenste ecologische ontwikkeling. Niet het hele gebied is overigens in gelijke mate ontgraven. Er is gewerkt met micro-reliëf en er zijn bijvoorbeeld ook kleine geultjes in het landschap aangelegd (veenstroompjes). Dit alles om variatie te krijgen en om (regen)water af te kunnen voeren.

De basenrijke kwel wordt veroorzaakt doordat het terrein tussen twee stuwwallen in ligt (de Utrechtse heuvelrug en de Veluwe), zodat het grondwater onder deze beide stuwwallen in het laaggelegen tussengebied omhoog kan komen. Enkele percelen in het terrein van de Coöperatie werden in het geheel niet afgegraven omdat zij tot op grotere diepte te fosfaatrijk bleken. Deze percelen liggen derhalve iets hoger, en zullen zich kunnen ontwikkelen tot bloemrijke hooilanden.

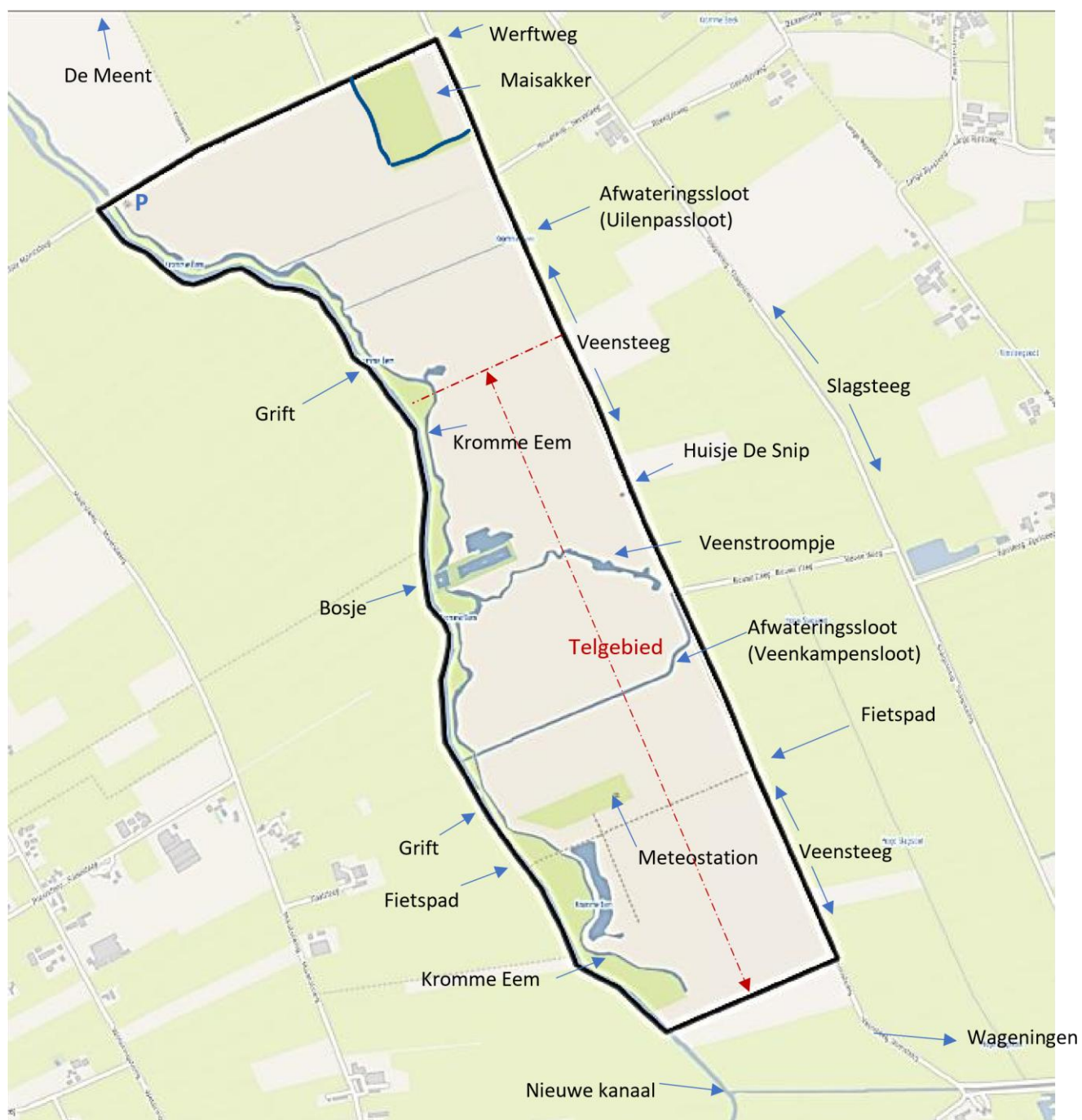
In het gebied van Mooi Binnenveld is maaisel opgebracht afkomstig van o.a. de Bennekommer Meent en de Hellen. Dit is gedaan om de vestiging van kritische plantensoorten en vegetatietypen te bespoedigen.

Er zijn diverse hydrologische maatregelen genomen. Al deze maatregelen zijn erop gericht om:

- 1 het nutriëntenrijke water afkomstig van omliggende landbouwpercelen uit het gebied te weren;
- 2 het gebied zoveel als mogelijk te voorzien van basenrijk, schoon kwelwater; dit is namelijk het water dat van belang is om de gewenste ecologische ontwikkelingen te krijgen;
- 3 zo veel mogelijk te voorkomen dat regenwater langdurig op het maaiveld blijft staan. Dit kan namelijk leiden tot (ongewenste) verzuring.

De belangrijkste getroffen hydrologische maatregelen zijn:

- Het dempen van de aanwezige detaildrainage in de landbouwpercelen en in de Bennekomse Hooilanden. Hierdoor wordt voorkomen dat gebiedseigen (kwel)water te snel wordt afgevoerd;
- Het graven van een nieuwe watergang: de Kromme Eem naast de al aanwezige Grift (Valleikanaal). De Kromme Eem wordt gebruikt voor het afvoeren van het gebiedseigen water, en komt uit in de Grift, waardoor al het water uit het Binnenveld uiteindelijk naar het Noorden, naar het Markermeer stroomt.
- Het verplaatsen (lees: nieuw graven) van twee sloten voor de afvoer van oppervlaktewater uit de omgeving van Bennekom (o.a. de rioolwaterzuivering). Dit zijn de Veenkampensloot en de Uilenpassloot. Deze monden uit in de Grift en zijn hydrologisch geheel gescheiden van het natuurgebied.
- Realiseren van compartimenten (kaden) die inundaties vanuit de afwateringssloten en Grift tegengaan.

Afbeelding 1: Ligging van de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden

2. Methode

Gedurende het broedseizoen, van begin maart tot eind juni, is door twee groepen gewerkt aan de inventarisatie van de aanwezige vogels. Het noordelijke deel is evenals in eerdere jaren niet geteld, omdat eigenaar Staatsbosbeheer geen toestemming verleende het gebied te betreden. De beide andere delen, beheerd door de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden en de Stichting Mooi Binnenveld, zijn geteld door leden van de vogelwerkgroepen Wageningen (KNNV) en Ede (IVN).

De tellers gingen alleen of in groepjes op pad in de periode vanaf begin maart tot en met eind juni, waarbij om de zeven tot tien dagen gekarteerd werd, aangevuld met een aantal avondrondes en losse waarnemingen. Er werd gewerkt vanaf de kades/wandelpaden rondom het gebied c.q. tussen Grift en Kromme Eem. Op een aantal plekken werd het gebied doorkruist via de aanwezige kade langs de Veenkampensloot en langs het fietspad. Het lagergelegen terrein zelf werd niet betreden, uitgezonderd de noordrand van het bosje. Er werd gebruik gemaakt van de BMP-A methodiek van Sovon, waarbij alle waargenomen vogels met een code werden ingevoerd in Avimap, tijdens de rondes op de mobiele telefoon of tablet, dan wel achteraf. Daarbij moest bij elke waarneming één van 16 broedcodes worden ingevoerd: code 1 een volwassen individu, code 2 een zingend of baltsend individu, code 3 een paar in een geschikt broedbiotoop, tot en met code 16, nest met jongen. Na afloop van het telseizoen werden via de module Autocluster van Avimap de in het veld verzamelde gegevens door de module omgerekend tot aantallen territoria per soort en tot de locatie van elk territorium.

De meeste bezoeken vonden plaats vanaf een half uur voor zonsopgang, en een aantal op de late ochtend. Tevens was er een aantal reguliere avondbezoeken. Zie tabel 1. De weersomstandigheden tijdens de teldagen waren doorgaans goed, meestal zonnig en droog, echter soms wat mistig, vooral de eerste 1 a 2 uur van de zonsopgangtellingen. Op 14 april was de mist zodanig dicht dat de telling onvolledig zal zijn geweest. De maanden maart, april en mei waren extreem zonnig met ongeveer 727 zonuren tegen 657 uur normaal. Maart was de op twee na zonnigste maand ooit gemeten. Ook was het behoorlijk droog met slechts 107 mm regen tegen 155 normaal. Daarmee was de lente weliswaar minder droog dan in 2025, toen er slechts 63 mm viel, maar veel droger dan in 2024 toen met 265 mm een zeer nat voorjaar werd bereikt. De lente van 2026 was ook zeer zacht met een gemiddelde temperatuur van 11,0 °C tegen 9,9 normaal. De laatste week van mei was sprake van een hittegolf. De maand juni verliep zeer zonnig en warm, met een gemiddelde temperatuur van 19,1 °C tegen 16,6 normaal. De laatste week van juni was sprake van een hittegolf met temperaturen van ongeveer 30 °C. (Weeronline 2026).

Na afloop van het telseizoen werden door de auteurs alle waarnemingen met de bijbehorende codes gecontroleerd op mogelijke onjuistheden, waarna dit zonodig bij de tellers werd geverifieerd.

In 2026 waren de volgende tellers actief:

Gebied van de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden:

Erik Simons

Eric Minke

Hugo Langezaal

Nika van den Meiracker

Stefan Slings

Gebied van Stichting Mooi Binnenveld:

Ineke van Dis

Hetty van der Stoep

Elles Nap

Huib Savelkoul

Hans Nijssen

Tim Hendriks

Gert van der Meer

Tabel 1. Overzicht teldata en waarnemingen 2026

Bezoeknr.	Datum	Tijdstip	Deelbezoek	Deelgebied	Bezoektype	Aantal srt.	Aantal ex.
1.	1-3-2026	09:02 t/m 13:12	50%	MB	ochtend	30	172
2.	7-3-2026	07:15 t/m 09:05	50%	CBH	zonsopkomst	24	99
3.	12-3-2026	06:36 t/m 10:45	50%	MB	zonsopkomst	33	273
4.	15-3-2026	06:38 t/m 08:37	50%	CBH	zonsopkomst	21	71
5.	22-3-2026	07:33 t/m 09:27	50%	CBH	zonsopkomst	23	162
6.	22-3-2026	08:54 t/m 10:31	25%	MB	ochtend	23	102
7.	22-3-2026	10:31 t/m 13:03	25%	MB	overdag	29	109
8.	27-3-2026	06:24 t/m 12:10	55%	CBH	zonsopkomst	24	86
9.	3-4-2026	06:48 t/m 10:51	50%	MB	zonsopkomst	38	167
10.	5-4-2026	07:07 t/m 09:19	50%	CBH	zonsopkomst	25	80
11.	7-4-2026	06:20 t/m 08:05	50%	CBH	zonsopkomst	23	96
12.	11-4-2026	10:50 t/m 11:19	1%	CBH	overdag	2	2
13.	14-4-2026	06:20 t/m 10:46	50%	MB	zonsopkomst	33	159
14.	15-4-2026	06:02 t/m 09:05	50%	CBH	zonsopkomst	27	131
15.	25-4-2026	05:52 t/m 11:29	50%	MB	zonsopkomst	36	193
16.	26-4-2026	06:37 t/m 09:34	50%	CBH	zonsopkomst	31	165
17.	28-4-2026	05:40 t/m 07:40	50%	CBH	zonsopkomst	35	144
18.	6-5-2026	21:15 t/m 22:10	10%	MB	avond	9	9
19.	8-5-2026	05:54 t/m 10:59	50%	MB	zonsopkomst	41	225
20.	10-5-2026	05:51 t/m 08:21	50%	CBH	zonsopkomst	28	91
21.	15-5-2026	06:12 t/m 08:44	50%	CBH	ochtend	27	165
22.	19-5-2026	05:22 t/m 08:33	60%	MB	zonsopkomst	32	101
23.	19-5-2026	08:34 t/m 10:28	40%	MB	ochtend	25	85
24.	21-5-2026	04:56 t/m 07:46	50%	CBH	zonsopkomst	23	80
25.	26-5-2026	20:56 t/m 22:32	50%	MB	avond	2	2
26.	29-5-2026	05:27 t/m 08:28	50%	MB	ochtend	27	156
27.	30-5-2026	05:08 t/m 09:54	50%	MB	zonsopkomst	34	124
28.	7-6-2026	21:43 t/m 22:54	5%	CBH	avond	2	3
29.	11-6-2026	05:11 t/m 09:22	40%	MB	zonsopkomst	34	135
30.	11-6-2026	09:22 t/m 10:11	10%	MB	dag	21	31
31.	15-6-2026	23:09 t/m 23:35	10%	MB	nacht*	2	3
32.	22-6-2026	05:04 t/m 09:15	50%	MB	zonsopkomst	42	173
33.	7-7-2026	00:26 t/m 01:42	5%	CBH	nacht	2	2

*MB=gebied van Stichting Mooi Binnenveld, CBH=gebied van de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden

**Losse waarnemingen

3. Resultaten

In 2026 werden in het gebied van Mooi Binnenveld en de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden 50 (in 2025: 51, in 2024: 54 en in 2023: 52) soorten broedvogels vastgesteld met in totaal 448 (in 2025: 451, in 2024: 387 en in 2023: 359) territoria. Het aantal territoria is ten opzichte van 2025 stabiel gebleven. Onderverdeeld naar biotoop ging het om 10 (11) soorten weidevogels, 10 (10) soorten watervogels, 5 (5) soorten rietvogels, 12 (12) soorten bosvogels, 8 (6) soorten struweelvogels, 2 (1) soorten roofvogels/uilen, 1 (0) pionier-soort, 1 (2) soort vogel van erf en bebouwing en tenslotte een restgroep met 1 (1) Koekoek. Er hebben 13 (15) Rode lijst soorten in het gebied gebroed (zie tabel 2).

Tabel 2. Aantallen territoria en dichtheden van broedvogels in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden in 2026 RL = Rode Lijst status (Kleunen et al. 2016), BE = bedreigd, KW = kwetsbaar en GE = gevoelig. Geen vermelding in deze kolom betekent: Thans niet bedreigd (TNB)

Weidevogels	RL	2026	territoria/100 ha
Graspieper	GE	35	33,7
Kievit		31	29,8
Gele Kwikstaart	GE	20	19,2
Grutto	GE	11	10,7
Veldleeuwerik	GE	7	6,8
Tureluur	GE	5	4,9
Kwartel		5	4,9
Watersnip	BE	4	3,9
Wulp	KW	4	3,9
Scholekster		1	1,0

Watervogels	RL	2026	territoria/100 ha
Grauwe Gans		30	28,8
Meerkoet		17	16,6
Wilde Eend		14	13,7
Waterhoen		9	8,8
Krakeend		6	5,9
Waterral		3	2,9
Kuifeend		2	2
Dodaars		1	1
Nijlgans		1	1,0
Porseleinhoen	KW	1	1

Rietvogels	RL	2026	territoria/100 ha
Kleine Karekiet		57	55,6
Rietgors		42	45,9
Rietzanger		28	27,3
Blauwborst		15	5,9
Cetti's zanger		2	2,0

Struweelvogels	RL	2026	territoria/100 ha
Bosrietzanger		19	18,3
Fazant		14	13,7
Putter		14	13,7
Grasmus		9	8,8
Roodborsttapuit		4	3,9
Sprinkhaanzanger		3	2,9
Kneu	GE	2	2
Spotvogel	GE	1	1

Bos- en bosrandvogels	RL	2026	territoria/100 ha
Tijftjaf		6	5,9
Zwartkop		3	2,9
Houtduif		3	2,9
Koolmees		2	2
Merel		2	2
Pimpelmees		2	2
Winterkoning		2	2
Heggenmus		1	1
Holenduif		1	1
Vink		1	1
Zanglijster		1	1
Zwarte Kraai		1	1

Roofvogels/uilen	RL	2026	territoria/100 ha
Buizerd		1	1,0
Steenuil	KW	1	1,0

Erf en bebouwing	RL	2026	territoria/100 ha
Ringmus	GE	2	2,0

Restgroep	RL	2026	territoria/100 ha
Koekoek	KW	1	1

Pioniervogels	RL	2026	territoria/100 ha
Kleine plevier		1	1

3.1 Vergelijking met eerdere jaren

De eerste zeven jaar na de herinrichting van het terrein is door grotendeels dezelfde personen op dezelfde systematische wijze geteld.

3.1.1 Weidevogels

Tabel 3. Aantallen territoria weidevogels

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Graspieper	Weidevogels	GE	12	32	32	21	30	32	42	35
Kievit	Weidevogels		5	57	66	69	41	22	23	31
Gele Kwikstaart	Weidevogels	GE	5	16	15	12	9	14	17	20
Grutto	Weidevogels	GE	2	8	12	10	11	6	14	11
Veldleeuwerik	Weidevogels	GE	0	2	5	6	13	10	11	7
Kwartel	Weidevogels		2	9	18	4	1	2	7	5
Tureluur	Weidevogels	GE	1	6	15	10	11	5	9	5
Watersnip	Weidevogels	BE	1	2	3	2	5	9	3	4
Wulp	Weidevogels	KW	4	5	6	4	3	3	3	4
Scholekster	Weidevogels		0	2	4	1	1	1	1	1
Engelse Kwikstaart	Weidevogels	GE	0	0	0	0	0	1	0	0
Kwartelkoning	Weidevogels	BE	0	0	0	0	0	1	0	0
Paapje	Weidevogels	BE	0	0	0	1	0	0	1	0
Patrijs	Weidevogels	KW	0	3	4	2	1	0	0	0
Totaal territoria			32	142	180	142	126	106	131	123

Het aantal territoria van Grutto en Tureluur blijft over de jaren heen schommelen, mogelijk heeft het relatief droge voorjaar in 2026 geleid tot achteruitgang van het aantal territoria ten opzichte van het jaar ervoor. Deze droogte kan het lichte herstel van de Kievit wellicht juist verklaren. Immers, de Kievit houdt van een korte vegetatiehoogte (Kleyheeg et al. 2023) en meer van wat korter (of intensiever gemaaid) grasland dan van hooiland dat maar eenmaal per jaar wordt gemaaid. De toenemende en

sterke bedekking met Pitrus (of de hybride Pitrus x Biezenknoppen) speelde mogelijk een rol bij de hoge dichtheid aan Graspiepers en Gele kwikstaarten. Deze soorten werden veelvuldig in en om Pitrus-pollen waargenomen en profiteren wellicht juist van deze soort (dekking, nestgelegenheid). Het is echter de vraag of de zeer hoge dichtheid van Graspiepers alleen hierdoor verklaard kan worden. Sowieso zijn beide soorten sterk afhankelijk van vochtige hooilanden met weinig of geen verstoring, het telgebied is voor wat dat betreft dan ook optimaal. De Kwartel lijkt zich, na het invasiejaar 2021, gestabiliseerd te hebben, in 2026 werden vijf territoria vastgesteld. De Patrijs werd voor het derde achtereenvolgende jaar niet (meer) in het terrein waargenomen.

3.1.2 Watervogels

Tabel 4. Aantallen territoria watervogels

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2021	2023	2024	2025	2026
Grauwe Gans	Watervogels		10	21	19	18	24	36	24	30
Meerkoet	Watervogels		6	16	29	22	21	21	15	17
Wilde Eend	Watervogels		7	19	10	12	16	14	14	14
Waterhoen	Watervogels		4	4	5	6	10	12	13	9
Krakeend	Watervogels		0	2	5	5	2	4	5	6
Waterral	Watervogels		0	0	1	1	3	1	2	3
Kuifeend	Watervogels		0	2	2	2	4	2	4	2
Dodaars	Watervogels		0	0	1	0	0	0	3	1
Nijlgans	Watervogels		1	2	3	1	1	1	0	1
Porseleinhoen	Watervogels	KW	0	0	0	0	4	5	0	1
IJsvogel	Watervogels		1	0	0	0	1	1	2	0
Knobbelzwaan	Watervogels		0	1	1	1	1	0	0	0
Slobeend	Watervogels	KW	0	0	5	3	7	5	1	0
Wintertaling	Watervogels	KW	0	0	0	0	0	1	0	0
Zomertaling	Watervogels	BE	0	0	3	2	2	3	0	0
Totaal territoria			29	67	84	73	96	106	83	84

De zeer natte jaren 2023 en 2024 resulteerden in grote aantallen watervogels in deze twee jaren; in 2025 namen de aantallen weer wat af, in 2026 zijn de aantallen ongeveer gelijkgebleven. Van Slobeend en Zomertaling, soorten van plas-dras situaties en van ondergelopen terreinen, konden in 2026 helaas geen territoria worden vastgesteld. Beide soorten zijn wel veelvuldig waargenomen in het terrein van SBB, waar de plassen een meer permanent karakter hebben. De Waterral had kennelijk geen last van de relatieve droogte, evenmin als het Porseleinhoen, waarvan een territorium werd vastgesteld op basis van twee waarnemingen eind april. De Grauwe gans is wat toegenomen. De IJsvogel liet zich dit jaar niet zien, mogelijk vanwege verstoring door fotografen rond de broedplaats van vorig jaar.

3.1.3 Rietvogels

Tabel 5. Aantallen territoria rietvogels

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kleine Karekiet	Rietvogels		40	34	29	31	34	36	57	57
Rietgors	Rietvogels		21	34	32	28	27	33	47	42
Rietzanger	Rietvogels		0	1	2	1	8	11	26	28
Blauwborst	Rietvogels		1	4	8	5	2	7	6	15
Cetti's zanger	Rietvogels		0	0	0	0	2	1	2	2
Snor	Rietvogels	KW	0	0	0	0	0	3	0	0
Totaal territoria			62	73	71	65	73	91	138	144

Het totaal aantal territoria rietvogels stijgt al enkele jaren geleidelijk, maar in 2025 was sprake van een groei in het aantal territoria van Rietgors, Rietzanger en Kleine karekiet met meer dan 50% in één keer.

In 2026 was sprake van een pas op de plaats, behalve voor de Blauwborst, die spectaculair toenam, zonder dat hiervoor een aannemelijke verklaring kan worden gegeven. Behalve in de rietkragen langs de Grift en Kromme Eem bevinden zich ook territoria van rietvogels op sommige plekken langs de afwateringssloten en zelfs in riet langs voormalige - nu gedempte - sloten.

3.1.4 Struweelvogels

Tabel 6. Aantallen territoria vogels van struwelen en ruigten

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bosrietzanger	Struweelvogels		20	9	15	20	12	21	27	19
Fazant	Struweelvogels		6	13	7	7	5	11	12	14
Putter	Struweelvogels		5	10	4	4	4	6	9	14
Grasmus	Struweelvogels		8	8	7	10	11	7	13	9
Roodborsttapuit	Struweelvogels		7	1	0	1	2	2	1	4
Sprinkhaanzanger	Struweelvogels		1	0	0	1	0	0	0	3
Kneu	Struweelvogels	GE	1	3	2	1	2	2	4	2
Spotvogel	Struweelvogels	GE	1	1	2	0	1	1	0	1
Braamsluiper	Struweelvogels		1	0	0	0	0	0	0	0
Totaal territoria			50	45	37	44	37	50	66	66

De Bosrietzanger en de Grasmus hadden ongeveer een derde minder territoria dan vorig jaar. We kunnen hier geen directe verklaring voor vinden, mogelijk spelen omstandigheden in het overwinteringsgebied een rol. De komst van de Sprinkhaanzanger kan samenhangen met de niet al te hoge waterstand. De Roodborsttapuit zal profiteren van de natuurontwikkeling in algemene zin. De geleidelijke toename in het aantal territoria van de Putter is opmerkelijk.

3.1.5 Bos- en bosrandvogels

Tabel 7. Aantallen territoria bos- en bosrandvogels

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tjiftjaf	Bos- en bosrandvogels		9	3	3	6	3	5	5	6
Zwartkop	Bos- en bosrandvogels		1	4	2	3	1	2	3	3
Houtduif	Bos- en bosrandvogels		5	5	4	2	2	5	4	3
Koolmees	Bos- en bosrandvogels		2	3	2	2	3	3	2	2
Merel	Bos- en bosrandvogels		8	2	2	3	3	3	2	2
Pimpelmees	Bos- en bosrandvogels		4	4	3	4	2	2	3	2
Winterkoning	Bos- en bosrandvogels		11	4	3	3	2	3	3	2
Heggenmus	Bos- en bosrandvogels		3	1	1	1	0	1	1	1
Holenduif	Bos- en bosrandvogels		4	2	3	3	1	2	3	1
Vink	Bos- en bosrandvogels		6	6	3	3	1	2	2	1
Zanglijster	Bos- en bosrandvogels		1	1	0	0	0	0	0	1
Zwarte Kraai	Bos- en bosrandvogels		2	2	5	1	3	2	2	1
Boomkruiper	Bos- en bosrandvogels		4	0	0	1	0	0	0	0
Ekster	Bos- en bosrandvogels		1	1	1	1	0	0	1	0
Gaai	Bos- en bosrandvogels		0	1	1	2	1	0	0	0
Groene Specht	Bos- en bosrandvogels		0	0	0	0	0	0	1	0
Groenling	Bos- en bosrandvogels		0	1	1	1	0	0	0	0
Grote Bonte Specht	Bos- en bosrandvogels		1	0	0	0	0	0	0	0
Roodborst	Bos- en bosrandvogels		0	1	1	1	0	2	2	0
Spreeuw	Bos- en bosrandvogels		1	0	0	0	0	0	0	0
Tuinfluit	Bos- en bosrandvogels		1	1	0	1	1	0	2	0
Totaal territoria			64	42	35	38	23	32	36	25

Het aantal territoria bos- en bosrandsoorten is met een derde afgenomen ten opzichte van 2025. Zeven soorten namen af, drie verdwenen, vier bleven gelijk, één nam toe (Tjiftjaf) en er was één

nieuwkomer (Zanglijster). Schommelingen zoals dit jaar zijn in alle voorgaande jaren tot nu waar te nemen, zonder dat specifieke oorzaken zijn aan te wijzen. Vrijwel alle territoria bevinden zich in het bosje bij de Grift en in de bomen langs de Veensteeg.

3.1.6 Pioniervogels

Tabel 8. Aantallen territoria pioniersvogels

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kleine Plevier	Pioniervogels		0	4	5	2	0	1	0	1
Totaal territoria			0	4	5	2	0	1	0	1

De Kleine plevier, een typische pionier die broedt op kaal zandig terrein nabij water, heeft zich hier in het verleden gevestigd na de natuurontwikkeling. Het terrein raakt steeds meer begroeid, en vermoedelijk is dat de reden dat er in 2023 en 2025 geen enkel, en in 2024 slechts 1 territorium van de Kleine plevier aanwezig was. In 2026 werd echter weer een territorium vastgesteld. Vermoedelijk heeft de soort (tijdelijk) geprofiteerd van nieuw onstande kale bodem als gevolg van het opdrogen van plassen gedurende het broedseizoen.

3.1.7 Roofvogels/uilen

Tabel 9. Aantallen territoria roofvogels/uilen

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Buizerd	Roofvogels/Uilen		0	1	1	0	1	1	1	1
Steenuil	Roofvogels/Uilen	KW	0	0	1	1	1	0	0	1
Boomvalk	Roofvogels/Uilen	KW	0	0	1	0	0	0	0	0
Bosuil	Roofvogels/Uilen		1	0	0	0	0	0	0	0
Ransuil	Roofvogels/Uilen	KW	1	0	0	0	0	0	0	0
Totaal territoria			2	1	3	1	2	1	1	2

De Steenuil had na twee jaar afwezigheid (mogelijk vanwege het omzagen van de kastboom) weer een territorium bij het jagershuisje. De Buizerd is gebleven. Wederom is een aantal keer een jagende Bruine kiekendief gezien, zelfs eenmaal een paar. Het valt niet uit te sluiten dat deze soort zich een keer als broedvogel weet te vestigen.

3.1.8 Vogels van erf en bebouwing

Tabel 10. Aantallen territoria vogels van erf en bebouwing

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Ringmus	Erf en bebouwing	GE	2	1	3	1	1	1	1	2
Witte Kwikstaart	Erf en bebouwing		1	5	3	3	0	0	1	0
Totaal territoria			3	6	6	4	1	1	2	2

De Ringmus, thans een gevoelige soort op de Rode Lijst, blijft aanwezig bij huisje de Snip.

3.1.9 Koekoek

Tabel 11. Aantallen territoria Koekoek

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Koekoek	Koekoek	KW	1	1	1	1	1	1	1	1
Totaal territoria			1	1	1	1	1	1	1	1

3.2 Samenvattend

In 2026 werden in de gebieden van Mooi Binnenveld en de Coöperatie, in totaal 445 territoria van 50 verschillende vogelsoorten vastgesteld. Het aantal territoria in eerdere jaren bedroeg resp. 451 (2025), 387 (2024), 359 (2023), 371 (2022), 424 (2021) en 381 (2020). Het aantal soorten broedvogels bedroeg in die jaren resp. 51, 54, 52, 56, 57 en 52.

Het beeld bij de weidevogels is wisselend: Grutto en Tureluur namen af ten opzichte van 2025, Kievit en Gele kwikstaart namen toe. Ook in het agrarische gebied aan de Gelderse kant van de Grift nam het aantal gevonden nesten van Grutto en Tureluur af (Christ Elsten, Weidevogelwerkgroep Binnenveld-Oost, persoonlijke mededeling).

Het aantal territoria watervogels bleef stabiel, met geringe verschuivingen. De rietvogels, sterk toegenomen in 2025, namen dit jaar niet meer toe, met als positieve uitzondering de Blauwborst. Bij de struweelvogels was ook sprake van een gelijkblijvend aantal territoria, al traden hier wel verschuivingen op. Soorten van ruigtes zoals Bosrietzanger en de Grasmus namen af ten opzichte van 2025, en de Sprinkhaanzanger verscheen met drie territoria. Wellicht is de droogte en de vrij lage waterstanden de gemeenschappelijke oorzaak. De Roodborsttapuit heeft al jaren een territorium langs de Veensteeg bij De Snip, maar nam dit jaar ook territoria in op andere plekken in het terrein.

Na in 2025 geen territorium te hebben bezet in het terrein broedden in 2026 weer Nijlgans, Spotvogel, Sprinkhaanzanger, Zanglijster, Kleine Plevier, Porseleinhoen en Steenuil. Deze soorten hebben in eerdere jaren al in het terrein gebroed. Een achttal soorten had in 2026 ten opzichte van 2025 geen territorium meer in het gebied, nl. Witte Kwikstaart, Ekster, Groene Specht, Roodborst, Tuinfluiter, Paapje, Slobeend en IJsvogel. Ook al deze soorten broedden in eerdere jaren wel al in het gebied.

3.3 Bespreking van een aantal soorten

In deze paragraaf wordt een aantal soorten uitgelicht omdat ze in het gekarteerde gebied, of juist landelijk, een grote betekenis hebben.

Watersnip (n=4)

De soort beleefde een sterk jaar in 2024 met negen territoria, als gevolg van een zeer nat 2023 en een eveneens zeer natte winter 2023-2024. In 2025, een veel droger jaar, stortte het aantal territoria in tot drie, in 2026 werden vier territoria vastgesteld. De Watersnip mag als een belangrijke 'ikoonsoort' van dit gebied worden gezien, is landelijk gezien gedecimeerd sinds eind 20^e eeuw, en staat dan ook op de Rode Lijst vermeld als Bedreigd.

Grutto (n=11)

Mogelijk vanwege de relatieve droogte nam het aantal territoria van Grutto (en Tureluur) af ten opzichte van 2025. De soort werd vanaf begin maart tot en met eind juni gezien. Vaak werden Grutto's alarmerend waargenomen, en/of met afleidingsgedrag.

Graspieper (n=35)

Het gebied is vanwege de openheid en de rust, maar ook door de sloten en kades zeer geschikt voor Graspiepers. Voedseltransporten en jongen zijn waargenomen. De hoge dichtheid aan territoria van de soort blijft opmerkelijk, al is dit jaar sprake van enige afname ten opzichte van het jaar daarvoor. Deze is wellicht te wijten aan de relatieve droogte voor het tweede jaar op rij, gezien de voorkeur voor vochtig terrein. De soort is over zeven jaren gezien stabiel, overeenkomstig het landelijk beeld (Boele et al. 2025)

Gele kwikstaart (n=20)

Van de Gele kwikstaart is bekend dat deze soort over een groot aanpassingsvermogen beschikt. Zo heeft ook de overvloedige regen in 2024 geen invloed gehad op het aantal territoria, integendeel: er was sprake van een toename. Ook in de droge jaren 2025 en 2026 nam de Gele kwikstaart verder toe. De soort heeft baat bij kruidenrijke vegetatie, die uitbundig aanwezig is in de Binnenveldse Hooilanden.

Blauwborst (n=15)

Terwijl de andere rietvogels al in eerdere jaren sterk in aantal toenamen, bleef de Blauwborst achter. In 2026 haalde de Blauwborst dat in met een ruime verdubbeling ten opzichte van eerdere jaren. Over de achtergrond kan slechts gespeculeerd worden. Mogelijk is er sprake van lichte verruiging in de rietmoerassen.

Rietzanger (n=28)

Het aantal territoria van de Rietzanger bedroeg in eerdere jaren een of twee, maar sinds 2023 is sprake van een sterke groei. Hoewel de groei lijkt af te vlakken, heeft de Rietzanger in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden een dichtheid van 28 territoria per 100 hectare bereikt, hoger dan die in laagveenmoerassen van West-Nederland. De toename van de afgelopen jaren én de afvlakking van die toename volgt de landelijke trend: deze wordt veroorzaakt door gunstige omstandigheden in het overwinteringsgebied in de Sahel (Boele et al. 2026). Voorkeurs habitat is de combinatie van jong en overjarig riet met een dichte, deels hoog opschietende kruidlaag.

Grauwe gans (n=30)

Ondanks de relatieve droogte is het aantal territoria van de Grauwe gans in het gebied -na een daling in vorig seizoen- in 2026 weer toegenomen. Grauwe ganzen kunnen bijdragen aan de vermessing van schrale gebieden, wanneer de ganzen overdag foerageren in agrarische productiegraslanden. Zo op het oog is er inderdaad sprake van vermessing, maar dit kan pas worden aangetoond na een vlakdekkende vegetatiekartering van het gebied, zoals uitgevoerd in 2024 (Simons 2026).

De waarnemingen waren vrijwel beperkt tot de maanden maart en april, waarna de Grauwe ganzen uit het gebied verdwenen. Jongen zijn waargenomen, en éénmaal een nest met eieren.

Roodborsttapuit (n=4)

Na de herinrichting van het gebied in 2019 verdween de Roodborsttapuit, een soort van struweelbosjes (bramen, meidoorns) in open land. In 2015 werden er nog 7 territoria van deze soort geteld. In 2022 werd weer een paar met jongen gezien, en in 2023 en 2024 al twee paar met jongen, beiden in de omgeving van huisje de Snip. In het jaar daarop werd 1 territorium vastgesteld, waarbij jongen werden waargenomen. In 2026 werden 4 territoria vastgesteld, nu niet alleen bij De Snip, maar ook bij het monument en bij de bocht in de Veenkampensloot.

Putter (n=14)

De geleidelijke toename in het aantal territoria van de Putter, vrijwel allemaal gelokaliseerd in de bomen en struiken langs de Veensteeg, is opmerkelijk. Jongen zijn waargenomen. De toename wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het uitgroeien van de meidoornhagen en de aangeplante boompjes langs de Veensteeg. Putters broeden en foerageren graag in ruigten en struwelen. Bovendien is de beschikbaarheid van zaden van Akkerdistels, en andere ruigtekruiden in het gebied gunstig voor deze soort. Distels en ruigtekruiden zijn aanwezig in het gebied met name langs de Veensteeg en het

wandelpad, we vermoeden dat deze soorten het afgelopen jaar wat zijn toegenomen als gevolg van de droogte. Overigens zit de soort ook landelijk al jaren in de lift (Boele et al. 2026).

3.4 Waarnemingen van niet-broedvogels

In maart en april werden tijdens tellingen groepjes Wintertalingen gezien, en driemaal een Smient, waarvan zelfs een keer een baltsend paar. De Mandarijneend werd gezien en tweemaal een Visdief. Het hele broedseizoen bezochten Aalscholvers, Blauwe reigers, Grote zilverreigers, Lepelaars en Ooievaars het gebied. Van de roofvogels werd een jagende Bruine kiekendief een aantal keren gezien, eenmaal zelfs een paar. Verder waren er waarnemingen van Rode wouw, Slechtvalk, Smelleken, Zeearend en Torenvalk. Bijzonder was de waarneming van een drietal Tapuiten begin mei. Deze soort is ook in eerdere jaren op doortrek gemeld. Voor het eerst werd een tweetal Bijeneters waargenomen (in mei). Paapjes werden gezien.

Op Waarneming.nl zijn nog meer bijzonderheden gemeld: Groepjes Paapjes begin mei, daarna nog incidenteel. Frequent werden foeragerende Bosruiters gezien, alsmede een enkele keer Zwarte- en Groenpootruiters. Van de roofvogels werden diverse keren jagend dan wel overvliegend waargenomen naast de bovengenoemden ook Zwarte wouw, Boomvalk en Wespendif. Verder waren groepen foeragerende Regenwulpen, en een enkele keer een Snor en een Roodhalsgans aanwezig in het gebied.

4 Literatuur

4.1 Boeken, artikelen en rapporten

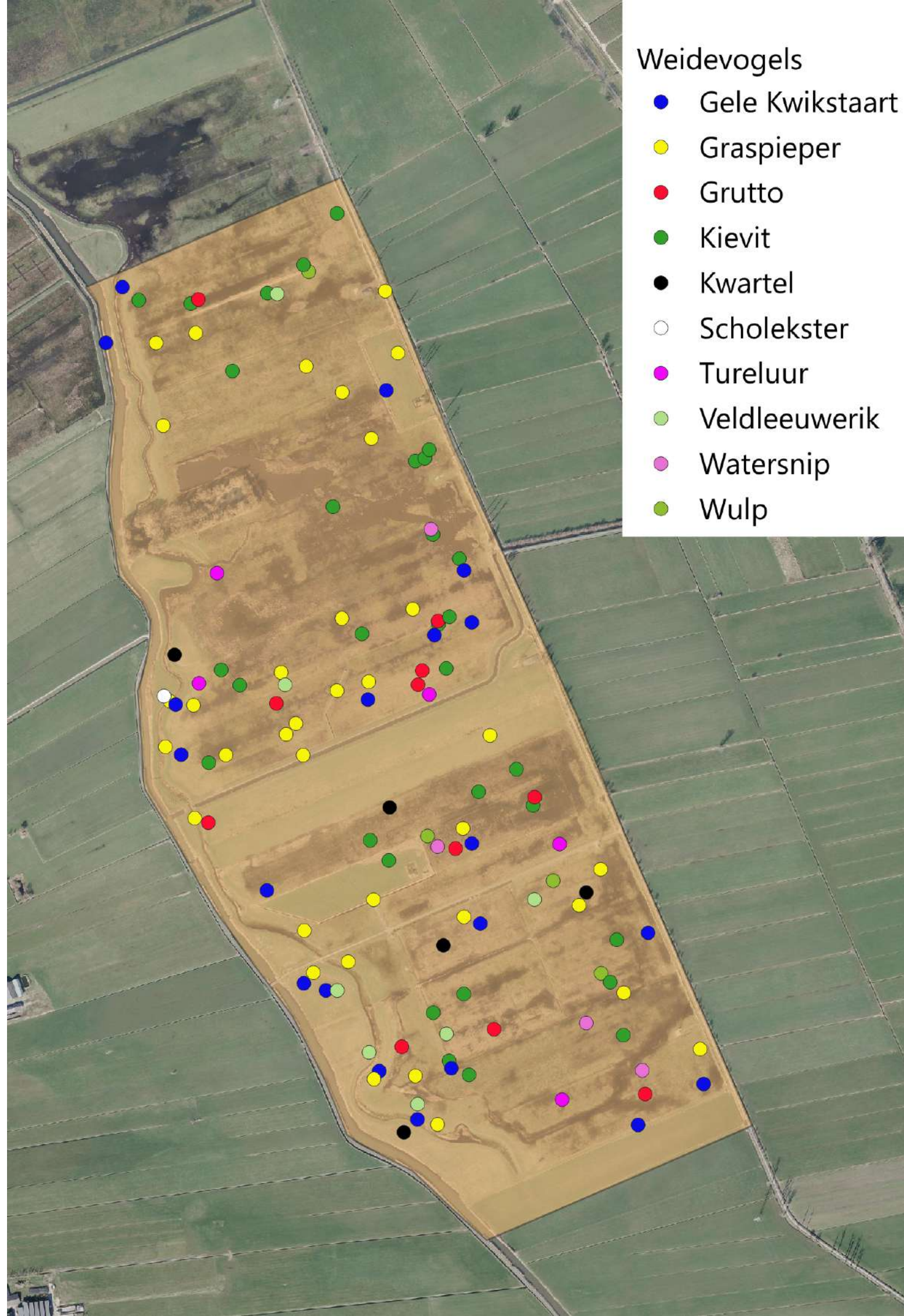
- Boele A, van Bruggen J, Goffin B, van Oostveen C, Schoppers J, Stork K, Vergeer JW, van der Weide M, & R Verweij. 2026. Broedvogels in Nederland in 2025. Sovon-rapport 2026/41. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen
- Kleunen A van, Foppen R & C van Turnhout. 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen
- Vergeer JW, Boele A, Bruggen J van & C van Turnhout. 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen
- Kleyheeg E Loonstra J, Roodbergen M & T Visser. 2023. Habitatselectie en overleving van kievitskuikens in Nederlandse graslanden. Rapport nummer OBN-2021-134-CU, Kennisnetwerk OBN, Driebergen
- Simons ELAN. 2026. Rapportage SNL-vegetatiekartering Binnenveldse Hooilanden 2024. Simons Botanisch Advies. Wageningen

4.2 Websites

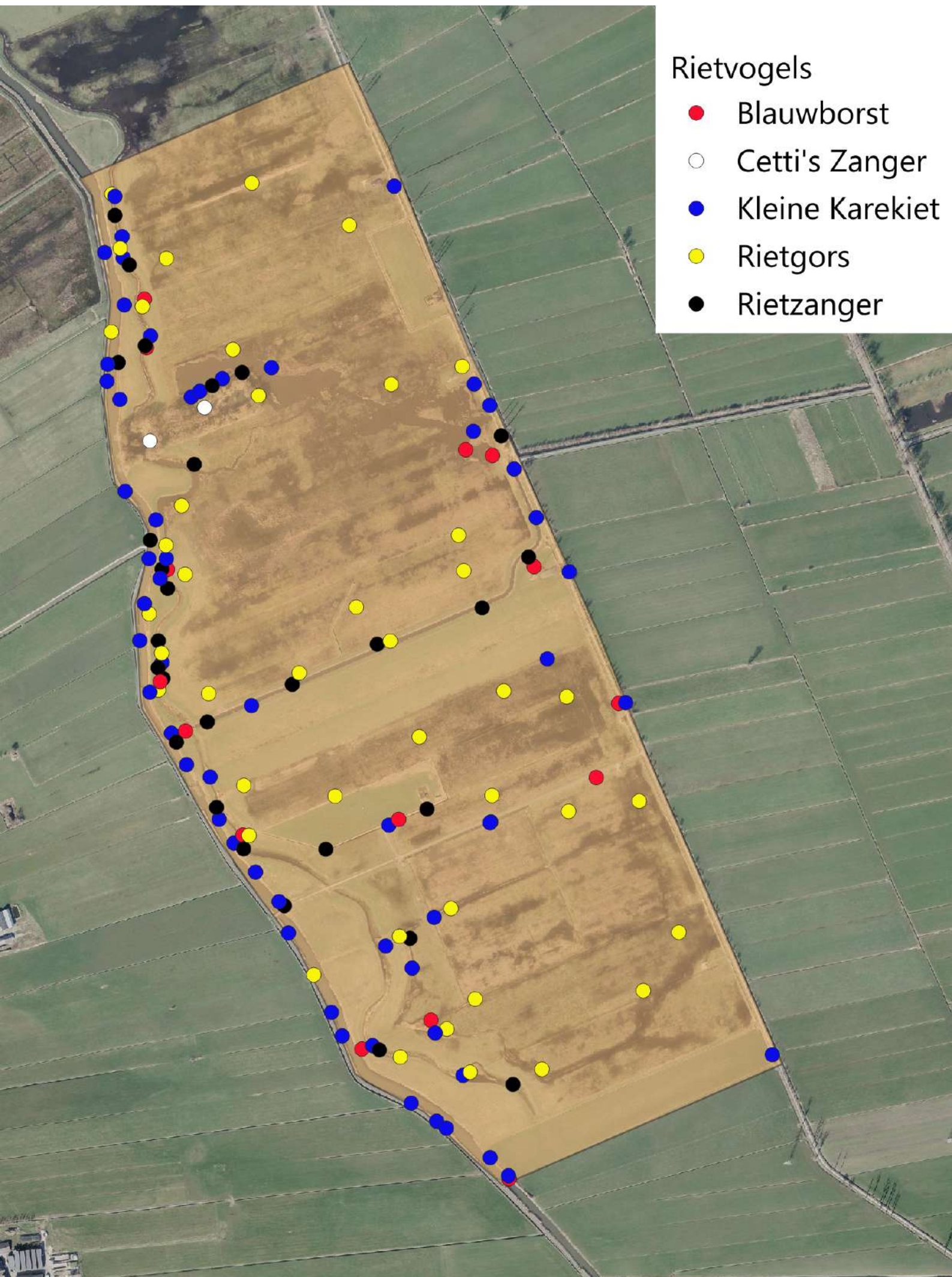
- Achtergronddocument Binnenveldse Hooilanden, 2022. Stichting Mooi Binnenveld, Website. geraadpleegd 24-09-2025
- Soortbeschrijving Graspieper website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/10110>, geraadpleegd 30-07-2026
- Soortbeschrijving Rietzanger. Website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/12430>. geraadpleegd 30-07-2026
- Soortbeschrijving Roodborsttapuit. Website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/11390>, geraadpleegd 30-07-2026
- Soortbeschrijving Blauwborst. Website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/11060>, geraadpleegd 30-07-2026
- Soortbeschrijving Putter website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/16530>, geraadpleegd 30-07-2026
- Soortbeschrijving Gele kwikstaart website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/10171>, geraadpleegd 30-07-2026
- Weeronline: Zeer zonnige en warme eerste helft van 2026. <https://www.weeronline.nl/nieuws/weeroverzichten-2025-half-jaar>, geraadpleegd 31-07-2026

Weidevogels

- Gele Kwikstaart
- Graspieper
- Grutto
- Kievit
- Kwartel
- Scholekster
- Tureluur
- Veldleeuwerik
- Watersnip
- Wulp

Rietvogels

- Blauwborst
- Cetti's Zanger
- Kleine Karekiet
- Rietgors
- Rietzanger

Struweel- en ruigtevogels

- Bosrietzanger
- Cetti's Zanger
- Fazant
- Grasmus
- Putter
- Roodborsttapuit
- Spotvogel
- Sprinkhaanzanger

Overig
(roofvogels & uilen;
erf & bebouwing; pioniers)

- Buizerd
- Kleine Plevier
- Ringmus
- Steenuil